

binnenkort met het nagewas en de officiële brieven verwacht. Maar in de brief van 10 juni 1764 van het bestuur te Makassar kwam het droevige bericht dat de Zeelie op 14 februari bij Pulau Binongko, één van de Tukangbesi eilanden, door windstilte en sterke stroom was gestrand. Met de barkas waren eerst [fol. 134] de zieken, de geldkisten en enige goederen onder toezicht van twee stuurlieden, een korporaal en zes gewone militairen aan de wal gebracht. De overige schepelingen zagen op 18 februari geen mogelijkheid meer het schip te redden en gingen met de boot en de schuit met zoveel mogelijk goederen eerst naar Caydoepa. Toen ze daar geen hulp kregen, gingen ze naar Buton en vervolgens, met achterlating van enige doden, naar Makassar. Daar kwamen later met de Butonse vaartuigen ook de geldkisten en de geredde goederen aan. Het bestuur daar heeft het geld en de pakketten met brieven aangehouden om per eerste gelegenheid naar Banda te zenden en enige geborgen goederen verkocht. De andere goederen en de schepelingen, behalve die in Makassar hoog nodig waren, zijn naar Batavia gezonden met een rapport van maritieme deskundigen over het journaal van de gezaghebber Festus de Groot. De schipper was voor het ongeluk reeds overleden. Het rapport zal door de schout-bij-nacht en andere maritieme deskundigen onderzocht worden en de verklaringen omtrent het gedrag van de overheden van de schepen in de particuliere huishouding aan boord, door de advocaat-fiscaal. [fol. 135] Op grond van hun bevindingen is op 9 en 24 augustus 1764 vastgesteld dat de scheepsverheden betreffende zeemanschap wanprestatie hebben geleverd, maar voor het huishoudelijke gedeelte aan boord zijn vrijgesproken. Hun gage tot 24 augustus is weer hersteld en voor de gewone dienaren voortgezet vanaf dat ze weer in dienst zijn getreden. Op de berichten over dit ongeval zijn op Banda maatregelen genomen tegen gebrek aan rijst, maar op de laatst ontvangen brieven van de Hoge Regering geeft de gouverneur een in alle opzichten duistere verantwoording. Een detail van de wederom ontdekte misdadige praktijken is onder andere een tekort van 9781 lb nootmuskaat op de leverantie van 1762 uit Banda-Neira en een volstrekt onvermogen van de ontslagen hoofdadministrateur Gerrit Aansorg. Het is nadelig voor het onderzoek naar zijn beleid dat hij op weg naar Batavia is overleden. Al zijn goederen aan boord en alle papieren over hem zijn aan de sequester overhandigd en de visitateur-generaal werd gemachtigd [fol. 136] de documenten die hij wenselijk vindt, te onderzoeken ter veiligstelling van Compagnies aanspraken. Een uitgebreid verslag komt met de decemberbrief.

TERNATE

Over het al berichte overlijden van de koning van Ternate meldt het briefje van het bestuur van 10 mei 1764)

--- dat zowel op het verzoek van den rijksbestierder, die om verscheide reedenen difficulteerde het manieement van zaaken op zig alleen te nemen, als van drie der eerste rijksgrooten om neevens hen een prins van den bloede in het bewind te stellen tot voorkoming van alle wanordre, die door de influentie en den sterken aandrang van de koninginne-weduwe konde werde verwekt, door het ministerie beslooten is tot regenten van 't rijk onder het hooger gezag van de Compagnie aan te stellen voorzijde rijksbestierder en vier andere voornaame amptenaaren, nevens 's overledenen egthen broeder prins Zwaardekroon, die als de genegentheyt des volks en de meeste merites hebbende, ook voorgedragen word om in de koninglijke waardigheyt te succedeeren.

Fol. 136r-v.

(Tevens bericht het briefje van 10 mei 1764 dat de post Bwool op 29 augustus 1763, terwijl de resident 's morgens zeer vroeg aan het vissen was [fol. 137] en de benteng open was gelaten, door enige Mandarezen is overrompeld en zeven man van de bezetting, die meest nog slapen, zijn gedood. Kapitein Jan Cornelis van Ossenberg was met 100 militairen uitgezonden om deze post weer in te nemen, maar moest wegens hevige ziekte en sterfte op de kust van Celebes van Liwas naar Menado terugkeren. Het bestuur zal nadere maatregelen treffen en resident Smittenberg, die met zijn onvoorzichtigheid aanleiding tot dit ongeval heeft gegeven, door de fiscaal laten vervolgen. Nader bericht zal volgen als de Jerusalem en